

NEVIDLJIVO SKUPNO IZMIŠLJANJE 2

uredila **Višnja Rogošić**

Slijedom preokupacija koje smo utvrdili tematom *Nevidljivo skupno izmišljanje* ovaj se blok nastavlja baviti netičnim stvaralačkim procesima u kazalištu za koje je specifična ne samo proizvodnja izvornoga materijala kazališne predstave iz same skupine, odnosno kroz zajednički rad, nego najčešće i osmišljavanje nove stvaralačke metodologije – razvijanjem posve novih, te preuzimanjem i prilagodbom postojećih postupaka glumačke obuke, stvaranja i uvježbavanja izvedbenog materijala. Njihove posebnosti tako ne otvaraju samo pitanja adekvatne recepcije i evaluacije konačnoga kazališnoga djela (ako se o „konačnome“ uopće može i govoriti), već značajno utječu i na prirodu i mogućnosti uspostavljanja novih umjetničkih suradnji te općenitoga prenošenja/podučavanja takvoga stvaralačkoga okvira. „Raditi ovo što mi radimo i kako radimo ne može se jedino s ljudima koji ne pristaju na naš način i ne zanima ih, ili ga ne razumiju,“ tvrdi dramaturginja i redateljica Nataša Rajković u *Razgovorima o novom kazalištu*, čemu bi se mogla pridružiti i napomena skladatelja i člana izvedbene platforme Bacači sjenki Stanka Juzbašića o tome kako Bacači mogu surađivati samo sa

samostalnim autorima koji su spremni predložiti vlastita rješenja, a ne tek pratiti dobivene upute. Stoga tekstovi koji slijede osvjetljavaju ne samo „plan puta“ do predstave, nego i obriše „avanturista“ koji bi se takvim putovanjima mogli pridružiti. Fokus im predstavlja upravo rad spomenutih umjetnika koji se, međutim, analizira iz različitih očišta. Nataša Rajković nastoji izložiti rađanje i osnovne sastavnice kreativnoga procesa koji je razvila (i nastavlja razvijati) u suradnji s redateljem Bobom Jelčićem, pri čemu se poziva na primjere pojedinih ostvarenih kazališnih predstava. Tekst elaborira proces koji je u svojoj ranijoj fazi objašnjen (i ovdje priložen) unutar programske knjižice za predstavu *Nesigurna priča* (1999) što omogućava intriganu komparaciju. Suosnivač Bacača sjenki Boris Bakal, pak, prilaže drugaćiju vrstu dokumenta – tekst kojim je platforma svojevremeno prijavljivala koncept predstave *Ex-pozicija* (2005) za različite oblike finansijske podrške, a prate ga udvodno objašnjenje i fusnote kojima autor predstavu dosljedno upisuje u svoj sustav „razvojnoga kazališta“.

V. R.